

Parintele Boian : " N-am scoala, n-am biserica. Vreau biserica, ei vor sa ma inchida, sa ma omoare"

PRINT

EMAIL

Negotin, Timoc, Serbia/Romanian Global News

luni, 14 ianuarie 2008

Romanian Global News prezinta partea a doua a interviului cu parintele Boian Alexandrovici (foto) despre situatia romanilor din Timoc.

Situatia descrisa de acest adevarat erou al credintei si al neamului romanesc face ca nepasarea autoritatilor romane fata de aceasta comunitate romaneasca sa o putem considera fara niciun fel de rezerva, tradare a intereselor nationale. Iar modul cum autoritatile sarbe i-au tratat si ii trateaza ne face sa regandim atitudinea noastra fata de Kosovo si evolutiile de acolo. "Dumnezeu vede si da dupa fapta!" spunea unii dintre trairorii unei manastiri din Curbura Carpatilor.

- N-au fost probleme deosebite cand ati deschis biserica?

- Nu ca n-au fost deosebite, au fost extraprobleme. Cum a fost episcopul sa sfinteasca, presa sarbeasca s-a ridicat in picioare ca noi suntem separatisti, ca lumea, popoarele, sarbesc si romanesc, au trait sute de ani aici in pace, ca noi ne-am ridicat acum, ca vrem razboi aici, ca impartim credinciosii, ca episcopul Daniil e separatist, ca o sa fim inchisi. Eu am fost condamnat la doua luni cu suspendare. Ei spun ca am facut biserica fara aprobare, dar eu am cerut aprobare pentru biserica. A fost termenul de doua saptamani sau o luna in care trebuia sa raspunda ca se poate sau nu. Ei nu mi-au raspuns ca se poate, nu mi-au raspuns ca nu se poate. Am asteptat si, dupa un an de zile, ce sa mai astept, o suta de ani! Nu, eu am facut-o! Ei atunci s-au ridicat cu decizii pentru daramare. Episcopul sarb e stat in stat. Pentru zona Timocului, pe el il asculta autoritatile.

- Cat de des tineti slujba in limba romana?

- In fiecare duminica si in fiecare sarbatoare.

- In limba sarba tineti?

- Nu. Sunt singur, sunt si cantaret si preot. As putea sa slujesc si toata ziua, dar eu traiesc dintr-un lucru la o firma, din asta traiesc. Eu sunt protopop, eu sunt preot, eu sunt tot.

- Nu mai aveti ajutoare la biserica?

- Nimica. Nimeni nu stie, nimeni nu poate, fiecare are lucrul lui, traieste din mosie, din pamant, nu poate veni la biserica intotdeauna. Si daca ar veni trebuie sa-i dai un ban sa poata sa traiasca, sa poata sa fie liber sa cante si sa-l invat. E foarte greu.

- Situatia de la Malainita este cunoscuta in Romania, in presa, asa am aflat si eu. A avut un ecou deosebit in Romania.

- Multumita acelu ecou care l-a avut, biserica a ramas in picioare. Eu am prins o scrisoare, am capatat o copie de la Ministerul Cultelor unde se adreseaza la procurorul primariei, care nu are nici-o legatura cu

biserica si cu daramarea bisericii. Ca il roaga sa amane procesul de daramare a bisericii pentru ca acum situatia este foarte mediatizata in Romania si aici. Asta e politica lor.

- Vin multi romani la biserica?

- Da, puteti sa vedeti. Constiinta la lumea noastra nu e foarte mare, lumea nu stie ce e Liturghia, ce e Utrenia sau Vecernia. Eu pot sa slujesc Vecernie, pot sa slujesc Utrenie, pot sa slujesc Liturghie. Pentru lume este slujba. Noi acum trebuie sa-i invatam, sa-i educam ce inseamna Liturghia. Lumea noastra a pastrat credinta acasa. La biserica se duce pentru ca stie el ce sa dea de pomana la un mort, ori la zi mare, la sarbatoare, pentru ca stie ca e bine. Dar nu stie ce canta popa.

- In cimitir, pe cruci, in ce limba se scrie?

- La noi intr-un fel se cheama un om si in alt fel este scris in carte.

- In acte.

- Da. Eu am fost ieri, am inmormantat un om pe Valea Moravei, 200 de km de aici. Pe el lumea il stia ca Pera a lui Puica, dar in carte este scris Peter Garleanovici. La mine, la Malainita, daca va duceti si intrebati de Dimitrie Lazici, nimeni nu-l stie, ar fi in stare sa se bata cu voi sa va dovedeasca ca asa om nu exista la Malainita. Dar daca spuneti Mita Voican, atunci toti il stiu. Milos Traila e Milos Carstici, Mitro al Ioanii e Dimitrie Boghici. Acum ganditiva, daca veniti intr-un sat si pe cei batrani intrebati unde e casa lui cutare, aveti un nume de la un act, rar daca stiu. S-a intamplat in vremea cand a fost bombardarea, la Colograsi, intr-un sat de aici, sarbeste ii zice Miloselo, a venit un ofiter, s-a bagat in casa dintai din sat si a intreat unde e Dimitrie Petrovici. «- Nu e asa om in satul nostru!» «- Cum nu e, tu vezi, cum nu e?!» «Asculta bre, eu iti spun ca nu e!» La urma, lui i-a dat in gand si s-a dus la primarul satului. Si a zis: «- Care e Dimitrie Petrovici?» «A! Mitru al Ioanei!» La noi se spune porecla, dar nu e porecla, e numele nostru adevarat care-l avem din batrani. Ei [autoritatile n.n.] ne-au scris altfel, ca sa faca deznationalizarea. Mita Voican se vede ca e nume romanesc. Milos Traila, Patru Dragan sunt nume romanesti. Daca il lasi asa, un stranepot cauta, vede ca stramosii lui au fost romani. Daca ii scrie Dimitrie Lazici spune ca e curat nume sarbesc.

- O chestiune de identitate, ca oamenii sa nu si-o mai cunoasca.

- Daca intrebati pe unul acum, ii e frica sa raspunda, ca nu stie cine esti, poate ca te-a trimis unul de la Belgrad sa-i faci provocare si probleme.

- De cati ani exista biserica la Malainita?

- Din 2004.

- Mai sunt atitudini impotriva?

- Tot asa, din partea Bisericii Ortodoxe Sarbe si a autoritatilor, tot asa.

- Exista intoleranta fata de limba romana?

- Ei daca ar putea... Inspectorul de la primarie a spus ca asta trebuie luata de pe fata pamantului.

- De ce? Care ar fi motivul?

- Episcopul spune ca nu e canonic. El e singurul care are drept de la Dumnezeu sa dea binecuvantari pentru biserici. El crede ca e sfant de pe cer venit pe pamant si numai el are... Este o politica a lor, cu sila. Vin, te bat, te strang de gat ca «Eu sunt stapan!» Ei nu stiu ce este toleranta, trebuie sa fie si unul si altul,

lumea sa-si aleaga ce crede. Noi nu ne amestecam. Va spun, noi daca am avea jumatate din ce au sarbii din Romania, am fi noi «Ehee!»

- Dar nu avem biserici surori? Nu mai vorbesc de partea istorica care ne leaga.

- Eu as spune ca daca ar fi surori vitrege, mai bine s-ar intelege. Episcopul sarb nu trebuie sa se uite daca eu sunt roman sau sarb. Eu spun: «Dupa care canoane pot ei sa pomeneasca, sa explice situatia, de ce in sat romanesc se slujeste in limba sarba?» Sarbii spun: «Este loc in biserica sarbeasca si de tigani si de romani si de sarbi.» Este, dar sa fii cum zic ei. Tu poti sa lucrezi la mine daca vrei, cum eu iti spun, sa nu-ti dau bani, sa lucrezi in sila si sa faci ce eu iti spun. Atunci pace!

- Dar sarbii n-au preoti in Romania?

- Sarbii au si episcopie la Timisoara!

- Si cum vad aceasta problema?

- Ei spun, ca s-au intalnit la Bucuresti: «Pe noi nu ne intereseaza ce faceti voi in Romania, la noi nu se poate!»

- Dar in Voevodina care este situatia?

- Acolo romanii sunt 30000, dar noi suntem 300 si ceva de mii! Si numarul este problema! Ca noi suntem 300-350000 romani care mai vorbesc romaneste. Noi avem multi care sunt asa: Ianco Mandruti, spune ca e sarb si nu stie romaneste, Frumosichici, Frunzaverdici, Sciopulovici, Micicelovici. Spun ca sunt sarbi, nu mai stiu romaneste. Dar toti sunt romani.

- In Voevodina sunt biserici romanesti?

- 26 preoti, 7 protopopiate si episcopie.

- Va ajuta?

- Episcopul si unii din preoti foarte mult ne ajuta. Vin la noi. Nu sunt nici ei bogati, cu bani sa ne ajute. Dar cu sustinere. Vin la noi, ne ducem la ei. Episcopul ne-a infiintat aici. Sa nu fi fost preasfintitul Daniil Stanescu de la Varset, pai nimeni n-ar fi indraznit sa faca biserica.

- Daca este singura biserica din zona, romaneasca, aveti multi copii la botez, sa se boteze cu nume romanesti?

- Botezuri avem destule. Problema este ca la noi botezul nu s-a facut sa inteleaga lumea ce e, doar ca stiu ca e bun. «Daca batranii s-au botezat, hai sa ma botez si eu!» Am fost la cutare la botez la pranz, trebuie sa fac si eu, sa-i intorc. «Hai sa botezam copilul!» Multi fac botezul, nu la biserica, cu muzica. Nu stiu ce e taina botezului, ce inseamna.

- Din ce cauza, fiindca nu au biserica in limba materna?

- Nu i-a spus nimeni. Pe vale mai sunt botezati, dar la munte, 60 de ani are omul, moare si nu e botezat. Eu l-am botezat pe unul nascut in '51, l-am botezat cu o zi inainte de a muri.

- Daca nu e botezat, nu e crestin!

- Nu e crestin. La munte nici nu se mai duc la biserica. Ei se uita la popa ca la unul care vine sa le ia bani. Care e mai bogat, ii mai da. Am fost de am spovedit o baba si a fost o femeie care a vazut. Si dupa ce am ispravit eu cu slujba, imi zice: «- Ei, poti sa-mi dai mie numarul tau de telefon, sa-l dau la copiii mei, ca eu

le-am zis ca atunci cand am sa mor sa nu-mi aduca pe popa.» «- Pai n-are sa te bage in biserica, n-o sa-ti dea voie!» «- Treceti pe langa ea, nu-mi trebuie sa ma bagati!» Si acum, cand m-a auzit, acum vrea sa se ingroape cu preot. «- Asta e alta, e pe limba noastra si intelegem»

- Dar s-a intamplat sa va cheme la inmormantare la un om care n-a fost botezat?

- S-a intamplat!

- Ce ati facut?

- Este foarte mare problema! Sunt intre doua focuri. Omul s-ar boteza daca i s-ar explica. Daca ar avea bani s-ar boteza. El n-a avut bani, popa sarb i-a spus... Ma credeti, am fost anul trecut, am botezat pe tata, pe fiu si pe fiica, la 200 km pe Valea Moravei. A auzit de mine ca am fost acolo, la niste slujbe. Dar pentru ce am vrut sa-l botez? S-a dus la popa local, sarb, si l-a intrebat cat trebuie pentru botez, pentru el, copil si fata. 70 euro pentru o persoana. 210 euro pentru toti. Si a spus: «Mai parinte, cinci ani nu am de lucru, de abia traim, eu pot sa va platesc drumul si sa va dau un ban, cat pot eu, dar atatia bani nu am!» «Daca n-ai, nu te botezi!» Pentru ca stie ca daca omul vrea sa se boteze, se duce, se imprumuta. Omul a auzit de mine si m-a chemat. «- Cat trebuie?» «Nu trebuie nimic. Cat poti tu sa dai, tu stii ca eu vin 200 km. Cat poti din sufletul tau!» «Pai cat, aproximativ?» «Nici aproximativ!» «Cat?» «Cat iti e de la suflet, atat! Eu nu pot sa-ti cer sa-mi platesti botezul, ca botezul nu poate sa se plateasca!» El era constient ca trebuia sa-mi plateasca pentru cat m-am dus pana acolo, ca le-am spus: «Veniti la Malainita, va botez, nu trebuie nimic!» Spune: «Nu putem, ca e departe! Lasam noi, mai la primavara.» «Nu lasati, ca vin eu!» Si m-am dus, ca eu am interes sa fie botezati, ca te miri ce se intampla, cum s-a mai intamplat... Alaltaieri a murit unul, nu am putut sa ma duc, ca nu era botezat.

- Presa, literatura in limba romana exista?

- Exista niscui ziare, care le fac asociatiile, din cand in cand, dar lumea nu stie sa citeasca. Trebuie ca statul sarb sa faca nu ca toate cursurile sa fie in limba noastra, doua, trei ore pe saptamana, pentru cine vrea. Dar sa se bage, nu sa se intrebe, ca trebuie 10, 15 copii.

- Dar scoli particulare, gradinite, se pot face?

- Nu exista, lumea nu are bani.

- Mass-media, televiziune?

- Nimic, doar cantece se poate. E un paradox: daca ai un festival, in sat romanesc, festivalul se conduce in limba sarba. Nu lasa sa se conduca in limba romana, ca vor sa spuna ca ce se canta nu e romaneste, e limba vlaski. Bunica mea, baba mea, care traieste la Negotin, in anul '61 a venit la Negotin, cand s-a mutat din sat, nu a stiut o vorba sarbeasca. De acum vorbe sarbesti se baga, una cate una. Nu se spune «scam», se spune «stolnita», nu spune «inteleg», spune «razumesc», nimeni nu spune «Sa-mi aduci numarul tau de telefon!», spune «Sa-mi aduci broiul tau!». Copiii nu mai aud «scam, numar, inteleg», ci numai «razumesc, stolnita» s.a.m.d. La noi nu e cunoscut termenul «adevar», la noi nu se spune «adevar». La noi se spune «istana», ca sarbii spun «istina». Noi nu i-am auzit pe stramosi, ca le-au introdus cuvinte unul cate unul, si am ajuns la o faza cand ni se spune: «Nu vorbiti voi romaneste, voi vorbiti vlaski, ca nu va intelegeti cu romanii din Romania!» Inca 50 de ani si nici asa n-o sa mai vorbim daca nu se face nimic.

- Limba, asa cum o vorbiti, este foarte importanta pentru ca, asa consider eu ca etnolog, este arhaica, si atunci se poate observa evolutia limbii. Au fost cercetari etnografice, lingvistice in zona?

- A venit de la Cluj, fac Atlasul Lingvistic, pentru ca avem si noi mai multe graiuri.

- Sunt diferite zonale?

- Multe. Unii zic «ceapa», altii «seapa». Noi acem multe vorbe care in Romania, in limba literara, se folosesc la noi, luate de la sarbi, ca fiind termeni sarbi. Daca spui «obiceai», la noi e vorba sarbeasca, noi zicem «aget», daca spui «stomac», asa zic sarbii, noi zicem «burta».

- Si noi spunem si «burta» si «stomac».

- «Ciorba» e vorba sarbeasca, noi zicem «dzeama», nu folosim cuvantul ciorba cum spun sarbii.

- Si la noi e «ciorba» dar si «zeama». La sat se zice zama, zeama.

- Unii ne zic ca nu vorbim romaneste, ca vorbim limba vlaha. Eu spun: «Eu vorbesc cum vorbeste o baba la voi, care n-a mers la scoala!» Ei n-au mers la scoala, nu si-au adus limba la un nivel mai invatat, a ramas terminologia cum a vorbit bunica. Eu vorbesc ca un mos de acum 200 de ani.

- Este un fapt extraordinar cum s-a pastrat limba!

- Si zicem: «Multumita faptului ca lumea n-a mers la scoala.» La noi, numai baietii au mers la scoala, pentru ca atunci cand se ducea in armata sa poata sa scrie carte.

- Femeile au fost conservatoare.

- Da, muierile n-au mers la scoala. Bunica mea n-a fost nici un minut la scoala. Si daca n-au stiut sarbeste i-au invatat pe copii romaneste.

- Acesta ar fi miracolul!

- Acum se schimba situatia. Esti in oras. Situatia este ca si in Ucraina. Oamenii inteleg, vorbesc romaneste, sunt romani, vor scoli si biserici. «Dar cum, copilul meu, daca invata romaneste, ce sa faca daca traim in tara asta!» De asta spun, Romania, ca stat, trebuie sa se implice mai mult. Noi nu avem probleme cu sarbii ce traiesc aici, care sunt din zona noastra. Muma mea e sarba, eu sunt jumatate sarb, jumatate roman. Cei veniti, ca statul sarb ii trimite aici. Sa-mi gasiti un preot sarb care e de aici! Toti vin din Bosnia, Croatia, Kosovo.

- Daca sunteti dintr-o familie mixta, va considerati mai mult sarb, mai mult roman sau jumatate-jumatate?

- Eu ma simt roman, ca traiesc in casa care este cu mosia, cu pamant de la stramosii mei, care sunt romani. Eu nu spun ca nu sunt sarb, eu am si parte sarbeasca in mine, dar ma declar ca roman. Simt asa in sufletul meu. Cand un roman curat poate sa se declare ca sarb si sa zica ca e sarb, de ce eu nu pot sa ma declar ca roman! Si eu spun: daca ma impart in doua, asta e partea sarbeasca, asta e partea romaneasca. Partea sarbeasca e sanatoasa, are scoala, are biserica, are tot, dar cea romaneasca e bolnava, n-are nici biserica, nici scoli, nici slujire. Pai eu cum sa fiu intreg? Daca te imbolnavesti, te duci si te lecu. Eu trebuie sa ma lecu. Ce inseamna? Partea asta cand o capata si biserica si scoala si tot, atunci putem sa spunem ca totul e in regula.

- Este o revolta personala pentru situatia de inapoiere culturala a comunitatii?

- Si la alta lume este revolta pentru ca, cum spui ca esti roman, «de loc» te simti ca la clasa II-a. La noi, «de loc» inseamna «imediat», in grai. Este revolta! Daca unul spune: «- Ce vor romanii aia din Timoc, au toate drepturile, ce nu aveti voi!» «- Nu am scoala, nu am biserica.» Vreau sa fac biserica, ei vor sa ma inchida, vor sa ma omoare. Daca altul spune, trimiteti preoti sa mai invete... Care a vazut cum a trecut Boian, a fost condamnat cu puscarie, au zis ca o sa-l omoare, ca o sa-i sparga biserica, mai e narod sa mai treaca prin asta? «- Ce imi mai trebuie acum sa ma mai chinui! Acum, in secolul XXI. Ma duc la sarbi, acolo am parohie, sunt legal, am salariu, am tot. Asa, eu trebuie sa lucrez la o firma, ce-mi trebuie asta, vreau sa dorm normal!»

Interviu luat de dr. Emil Tarcomnicu pentru Romanian Global News

[< Precedent](#)

[Următor >](#)

[\[Înapoi \]](#)

